

John Retar
21650 Tracy Ave.
Cleveland, O. 44123

AMERICAN IN SPIRIT
IN LANGUAGE ONLY

Serving Chicago, Milwaukee, Waukegan, Duluth, Joliet, San Francisco
Pittsburgh, New York, Toronto, Montreal, Lethbridge, Winnipeg

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

Watergate zavira delo vlade na nujnih poljih

Sen. H. Jackson se pritožuje, da je Watergate afera za držala nujno delo na raznih vladnih področjih.

WASHINGTON, D.C. — Sen. Henry Jackson, demokrat iz države Washington, ki je bil na žve Washington, ki je bil na splošno zagovornik Nixonove vlade v preteklosti, je v posebnem razgovoru s sodelavcem "Chicago Tribune", objavljenem včeraj, dejal, da je ena od hudih posledic Watergate afere tudi v tem, da zvezna vlada odlaga in zavlačuje delo na nujnih javnih poslih.

Prizadeta je notranja politika, med drugim na primer kriza energije, pa tudi boja z inflacijo, trpi zunanja politika in narodna obramba, ko se odgovorni ljudje v Beli hiši ukvarjajo pretežno z Watergate zadevo, ki je postala osrednja bolečina vlade in predsednika Nixona samega.

Na vprašanje, zakaj demokracija tako malo govore o Watergate, je sen. Jackson odgovoril: "Jaz gledam vso reč bolj z žalostjo kot jezo. Sem resnično v skrbeh zaradi urada predsednika kot narodne ustanove. Bojim se, da gremo v položaj, ko stvari, ki so bistvene za narod — pa naj bo to narodna varnost, kriza energije, inflacija — ne bodo obravnavane z odločnostjo, ki bi bila za to potrebna."

Sen. H. Jackson je pretekli torek začel zasliševanja pred senatnim odborom za notranje zadeve o krizi energije, ki naj bi preprečilo oskrbo z gorivom tekom letošnjega poletja. Do tega bo ponekod prišlo, kot trdi senator, največ po krivdi napačnega načrtovanja petrolejskih družb in zveznega urada za nujne potrebe.

Delavski stroški pri produkciji se potrojili

WASHINGTON, D.C. — Če tudi je produktivnost ameriškega delavstva v prvem četrtletju 1973 močno porasla in so bile plače sorazmerno le malo zvišane zaradi izredne uvidenosti in umirjenosti unijskih zahtev pri novih delovnih pogodbah, so stroški porasta delovne sile bili v prvih treh mesecih letos trikrat večji kot lani v istem razdobju.

Glavni vzrok temu na videz nenaravnemu pojavu je povišanje prispevkov Social Security od 1. januarja 1973.

Tako so v pogledu pridobitve na plačah delavci dobili malo, v pogledu stroškov za delavce pa so podjetja dala veliko. Ko je Kongres lani razpravljal in sklepal o dopolnitvi in spremembah Social Security zakona, ni nihče dosti mislil na to posledico. Vsi so hoteli le ustreči upokojencem s povišanjem pokojnine, kar je bilo dejansko nujno potrebno, stroške za kritje tega povišanja pa so premalo pretehtali z vidika pospeševanja inflacije.

Vremenski prerok

Pretežno oblačno z možnostjo dežja in neviht. Najvišja temperatura okoli 72.

Novi grobovi

Antonia Trepal

Včeraj je umrla Antonia Trepal, stara 86 let, stanujoča na 15630 Holmes Avenue, roj. Bradeska v vasi Rovte v fari sv. Mihaela v Sloveniji, žena l. 1968 umrlega Franka, mati Franka, Antonie Alic, Mary Milner, Christine Vrh, Anthonyja, Frances Milner in Henryja, 25-krat stara mati, 20-krat prastara mati, sestra Katarine Kenk, Antona Bradeska (oba v Slov.) in pokojnih Johana, Johanne Tercek, Rezke, Marije Malovasic, Agnes Palcic, Franciške, Marijane Krizaj, Francke, Lojzke, Franceta, Lucije Kogovsek, Janca in Petra. Pokojna je bila članica Oltarnega društva pri Mariji Vnebovzeti, Marijine legije, ABZ št. 71. Pogreb bo v četrtek zjutraj ob 8.15 iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd., v cerkev Marije Vnebovzete ob 9., nato na All Souls pokopališče.

Robert Nekich

V Richmond General bolnišnici je umrl včeraj 78 let stari Robert Nekich s 14302 Jenne Avenue, mož Julie, roj. Yovich, oče Anne Zorich, Mildred, Roberta in Williama, 13-krat stari oče, 3-krat prastari oče, brat Sama, Elija, Paula, Milana, Radeta, Anne in Ike. Pogreb bo v četrtek ob 10. iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd., v cerkev sv. Jeroma ob 10.30, nato na All Souls pokopališče.

Peter Ocvirak

V nedeljo je umrl v Euclid General bolnišnici 83 let stari Peter Ocvirak z 20850 Arbor Avenue, roj. v Bregani na Hrvaškem, mož l. 1969 umrle žene Agnes, roj. Sneberger, oče Petra, Edwarda, Olge Marie in Angele Braun, 12-krat stari oče, 9-krat prastari oče, brat Eve Majcen in Amalije Plasevic (na Hrv.). Pokojnik je bil član ADZ št. 1, HBZ št. 47 in Kluba hrvaških upokojencev na St. Clair Avenue. Pogreb bo jutri, v sredo, ob 8.45 iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd., v cerkev sv. Pavla na E. 40 St. ob 9.30, nato na All Souls pokopališče.

Anna Pelcic

Zadnji torek, 24. aprila, je preminula Anna Pelcic, prej Cimperman, živeča na 13320 Crossburn Ave., stara 73 let in rojena v Sloveniji. Zapušča moža Johna J., sina Johna F. in vnuka Johna, Michaela, Timothyja in Anthonyja. Vsi štirje vnuki so servirali pri pogrebnih sv. maši vstajenja. Bila je članica Maccabees št. 557, Društva Valentin Vodnik št. 35 ADZ, Društva Srca Jezusovega št. 172 KSKJ, SZZ št. 21 in 77 SNPJ št. Pokopana je bila na 27. aprila iz cerkve Marije Oznanjenje na W. 130 St. na Holy Cross pokopališče.

Sihanuk pripovedoval o načrtih za Kambodžo

PEKING, Kit. — Princ Norom Sihanuk je razlagal tu časnikiarjem konec tedna, da imajo njegove čete glavno mesto Kambodže Phnom Penh obkoljeno od vseh strani in odrežano od ostale dežele. Mesta ne bodo napadle, ker bo to prej ali slej padlo v njihove roke kot "zrelo jabolko".

Princ je dejal, da bi vsak splošen nastop njegovih sil proti vladi Lon Nola v Kambodži utegnili sprožiti obsežne ameriške letalske napade, spravi pa bi v nevarnost tudi člane njegove rodbine, ki so še v glavnem mestu, med njimi princova mati.

Švedska obsodila ZDA zaradi bombardiranja

Švedski zunanji minister je obsodil ZDA, ker bombardirajo rdeče in njihove položaje v Kambodži.

STOCKHOLM, Šved. — Zunanji minister Krister Wickman je obnovil pretekli teden napade na ZDA zaradi njihovega poseganja v vojno v Kambodži. Dejal je, da ni sprejemljivo, da "velika sila z visoko vojaško tehniko posega v državljansko vojno v mali državi". V parlamentu je trdil, da ZDA bombardirajo neoziraje se na civilno prebivalstvo.

Minister je pripomnil, da nekdanje stališče Švedske vlade o bombardiranju ZDA v Indokini velja tudi za sedanje v Kambodži. Kot je znano, je predsednik vlade Olof Palme o zadnjem bojiču primerjal ameriške letalske napade na Hanoi in Haifong v preteklem decembru z nacističnimi grozodejstvi v drugi svetovni vojni.

Ameriški državni tajnik je označil to izjavo za "nezaslišano" in odnosi ZDA do Švedske so postali skrajno hladni. ZDA so sporočile Švedski, da bi bil prihod prav tedaj imenovanega novega poslanca A. S. Jenkinsa v ZDA "nedobrodošel" in vršilec poslov poslanika ZDA v Švedski se po božičnih počitnicah ni vrnil na svoje mesto. Poslanika že prej ni bilo v Stockholmu. Po pariškem sporazumu o koncu vojne v Indokini so v Stockholmu začeli kazati dobro voljo do ZDA, toda Washington je ostal hladen. Zadnja izjava v Stockholmu gotovo tega hladu ne bo odstranila.

Bivši Titov notranji minister obsojen na poldruge leto zapore

BELGRAD, SFRJ. — Bivši zvezni notranji minister Vojin Lukić je bil obsojen zadnje soboto na 18 mesecev zapore zaradi širjenja sovražne propagande proti državi. Lukić, ki je star 53 let, je bil v drugi svetovni vojni partizanski bорец in je bil v času A. Rankovića zvezni notranji minister.

Ko je bil A. Ranković l. 1966 odstavljen, ko naj bi se bil poskušal povzpeti na vodstvo dežele še pred Titovo smrtjo in ker je dal postaviti prisluškovalne naprave v samo Titovo spalnico, je izgubil svoj položaj tudi Vojin Lukić, ker je bil znan in viden pristaš A. Rankovića.

V. Lukić je bil obtožen in obsojen, da je širil sovražno propagando proti državi od jeseni 1969 pa vse do decembra 1972, ko je bil zaprt.

V Pakistanu prijeli Bhuttove nasprotnike

KARAČI, Pak. — Vlada je prijela 18 vodnikov Narodne avnami stranke v pokrajini Beludžistan, ki je v opoziciji proti predsedniku Bhuttu. Skupno je zaprtih zdaj okoli 30 vodnikov te stranke. Vlada predsednika Bhutta trdi, da je bilo prijete teh politikov potrebno zaradi ohranitve zakonitosti in reda.

Vodnik Narodne avnami stranke Abdul Wali Khan je obdolžil Ljudsko stranko predsednika Bhutta, da ustvarja v Beludžistanu nevarno napetost, da lahko prijema in drži zaprte svoje politične nasprotnike. Zahteval je ustavno zvezno in pokrajinsko vlado.

NIXON PREVZEL OSEBNO ODGOVORNOST ZA WATERGATE; 4 VODILNI LJUDJE ŠLI

Za Watergate potreben poseben preiskovalec

WASHINGTON, D.C. — Sen. C. Percy, republikanec iz države Illinois, je napovedal predložitev posebne resolucije v Senatu s pozivom na predsednika Nixona, naj imenuje moža "neporočne kakovosti" kot posebnega preiskovalca in javnega tožilca za Watergate afero.

Nekateri drugi so predložili, naj bi vso reč preiskala posebna predsedniška komisija, kot je bila ona, ki je preiskovala umor predsednika J. F. Kennedyja.

'Zvezna urada' danes odprta v Kini in v ZDA

Danes, 1. maja, sta začela redno poslovati "zvezni urad" ZDA v Pekingu in "zvezni urad" Kine v Washingtonu.

WASHINGTON, D.C. — Alfred S. Jenkins, vodnik ameriškega zastopstva, ki je odšel v začetku aprila v Peking in tam pripravil vse potrebno za odprtje "zveznega urada" ZDA s Kitajsko, se je koncem tedna vrnil sem in bo odšel znova na Kitajsko s svojo ženo in hčerjo v nekaj tednih. A. S. Jenkins je glavni strokovnjak ZDA za Kitajsko in je bil na Kitajskem še v času pred komunističnim režimom.

V nekaj tednih bo odpotoval v Peking tudi David Bruce, načelnik "zveznega urada" ZDA v Pekingu. Njemu je uspelo prevladati v stališču, da naj bo ta urad samo zastopnik državnega tajništva. Tako v njem ne bo predstavnikov trgovinskega tajništva ne Informacijske službe ZDA in ne obrambnega tajništva.

Vsi ti so hoteli imeti v "zveznem uradu" ZDA v Pekingu svoje zastopnike in so skušali s svojim stališčem prodrati v Beli hiši. Končno je prevladal Bruce, ki vseh teh zastopnikov ni hotel in je na stališču, da naj bo zastopstvo ZDA tesno povezano in pod njegovim čvrstim vodstvom.

Predsednik ZDA R. Nixon je včeraj dopoldne sprejel odstop svojih dveh glavnih pomočnikov, Haldemana in Ehrlichmana, v Beli hiši, J. Deana pa je odpustil. Sprejel je tudi odstop pravosodnega tajnika Kleindiensta in izročil to mesto E. Richardsonu z nalogo, da razčisti Watergate afero. Odmevi na Nixonove ukrepe različni.

WASHINGTON, D.C. — Watergate zadeva se je v zadnjih tednih začela tako naglo razpletati, da je bilo očitno, da bo moral predsednik Nixon sam spregovoriti in ukreniti odločne korake, če naj reši ugled in zaupanje v samega predsednika ZDA kot vodnika dežele in nesporne zagovornika in predstavnika zakonitosti in pravičnosti. Včeraj dopoldne je končno sprejel odstop obeh svojih glavnih pomočnikov v Beli hiši, načelnika svojega glavnega stana H. R. Haldemana in glavnega svetovalca za domače zadeve J. D. Ehrlichmana. Svojega glavnega pravnega svetovalca J. Deana je odpustil, med tem ko je pravosodni tajnik R. Kleindienst odstopil. Predsednik je bil poln hvale za Haldemana in Ehrlichmana, prav tako za Kleindiensta, ni pa rekel nič takega o Deanu.

Mesto predsednikovega pravnega svetovalca je prevzel Leonard Garment, Nixonov dolgoletni osebni prijatelj, mestni Haldemana in Ehrlichmana sta za enkrat ostali prazni. Na čelo pravosodnega tajništva pa je postavilčasno obrambnega tajnika E. Richardsona in mu dal nalogo, da celotno zadevo Watergate natančno preišče, ugotovi krivce in jih izroči sodišču.

Zvečer ob devetih je Nixon šel pred radio in na televizijo ter je govoril vsej deželi o Watergate aferi, ki je postala prava žaloigra njegove še do nedavnega tako samozavestne in oblastne uradne družine. Predsednik je včeraj priznal mirno in pohlevno, da se je motil, ko je svojim najožjim sodelavcem verjel. Dejal je, da do preteklega marca ni vedel, da je bilo osebe na visokih položajih v Beli hiši zapleteno v Watergate vohunjenje in ne da je to potem,

ko je bila vsa reč odkrita, sodelovalo pri naporih za zakrivanje teh nezakonitih in kaznivih dejavnosti. Predsednik je opozoril na dejstvo, da je običajno volivne kampanje vodil sam, pa da pri zadnji tega ni zmož, ker je bil preveč zaposlen z javnimi, predsedniškimi posli. Zato je vodilne volivne boja prepustil posebnemu odboru, v katerem so bili njegovi prijatelji in zaporniki. Dejal je, da so ti ljudje v preveliki vnemi delali nezakonitosti, pripomnil, da v ameriških volivnih bojih radi zaidemo preko meje v gorečnosti in v želji za dosego ciljev.

Z ozirom na položaj bi on lahko dejal, da je vsega kriv odbor za ponovno izvolitev predsednika, toda to bi bilo bojzljivo. Zato je Nixon sprejel odgovornost za vse, kar se je zgodilo, ker je pač on bil vrhovna in glavna oseba. Poudaril je, da je odločen vso reč razčistiti, poudaril, da mora vsa resnica na dan, ker da je to nujno, da se ohrani ugled in spoštovanje predsedništva ZDA.

Nixon je priznal, da bi bil rad svoje prijatelje rešil, pa naglasil, da je moral storiti, kar je storil, ker je narodna korist pred vsem drugim. Javnost je prosil, naj predsedniku ZDA zaupa, naj zaupa Ameriki.

Odmevi na Nixonove ukrepe in na njegov govor so različni. Nekateri jih hvalijo in upajo, da je Nixon položaj rešil, drugi pa trdijo, da ni šel dovolj daleč. Javnost ne verjame, da bi mogli ljudje v sami administraciji popolno in nepristransko soditi o svojih nekdanjih tovariših v isti administraciji. Vso reč bi bilo treba izročiti v preiskavo, osebi ki ugledni, neoporečni osebi izven administracije. Tako oseba bi morala uživati splošno zaupanje vse javnosti.

Tuji poslovni vodniki v Argentini se varujejo

BUENOS AIRES, Arg. — Od leta 1968 je bilo tu ugrabljenih 57 uradnih in poslovnih tujih predstavnikov in vodnikov. Za njih osvoboditev so dobili ugrabitelji 10 ali celo 11 milijonov dolarjev. Skoraj polovico teh ugrabitev je bilo v zadnjih 4 mesecih. Ugrabitelji so levičarski mestni gverilci.

Poslaništva in sami tuji poslovni zastopniki iščejo vse možne načine varstva. Menjajo pota, po katerih se vozijo, menjajo restavracije in hotele, kamor hodijo jest ali spat in varujejo svoje domove z najetimi čuvarji.

Ruckelshaus bo segel na vse strani globoko

WASHINGTON, D.C. — Tiskovni pomočnik W. D. Ruckelshausa, ki ga je predsednik Nixon po odstopu P. Grayja postavil za vršilca dolžnosti direktorja FBI, je izjavil, da bo novi direktor zasledoval vse sledi preiskave Watergate na široko in globoko.

Predsedniku Nixonu naj bi bil povedal, da ne bo ostal na novem mestu preko dveh mesecev.

Iz Clevelanda in okolice

Seja — Podružnica št. 14 SZZ ima nočoj ob sedmih redno sejo v SDD na Recher Avenue.

Psički zastoj — Šest tednov stari psički se dobiijo zastoj na 1200 Addison Road.

Politični shod — Za nočoj ob 7.30 je sklican v dvorano pod cerkvijo sv. Vida shod za 23. vardo, na katerem bodo razpravljali o vprašanju 9. na volivnici 8. maja. Vsi dobrodošli!

Slovenski starostni dom sprejema — Slovenski starostni dom na Neff Road ima na razpolago prosti mesta za ostarele, ki ne potrebujejo posebne oskrbe, pa tudi za take, ki oskrbo potrebujejo. Za pojasnila kličite 486-0268 ali pa se zglasite na 18621 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119. Sprejemajo se osebe jugoslovanskega porekla in osebe, ki so z njimi povezane po poroki.

K molitvi — Članice Oltarnega društva in članstvo Marijine legije pri fari Marije Vnebovzete so vabljene jutri, v sredo, popoldne ob dveh v Grdinov pogrebni zavod na Lake Shore Blvd. k molitvi za umrlo članico Antonijo Trepal, v petek pa k njenemu pogrebu.

Metropolitan gostuje — Sinoči je nastopila Metropolitan opera iz New Yorka svoje letošnje gostovanje v Clevelandu s "Tosco". Predstave se je udeležilo 4.862 ljudi, ko je v veliki Public Hall okoli 8.500 sedežev. Največjo udeležbo pričakujejo v četrtek pri Carmen in v soboto popoldne pri "Aidi". Po enem tednu gostovanja v Clevelandu, bo Metropolitan opera, ki je prišla sem z gostovanja v Bostonu, odšla gostovat v Atlanto, Ga.

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Kongres je včeraj izglasoval podaljšanje zakona za obvezni nadzor nad plačami in cenami za eno leto. Predsednik ga je še pred polnočjo, ko je stari zakon potekel, podpisal.

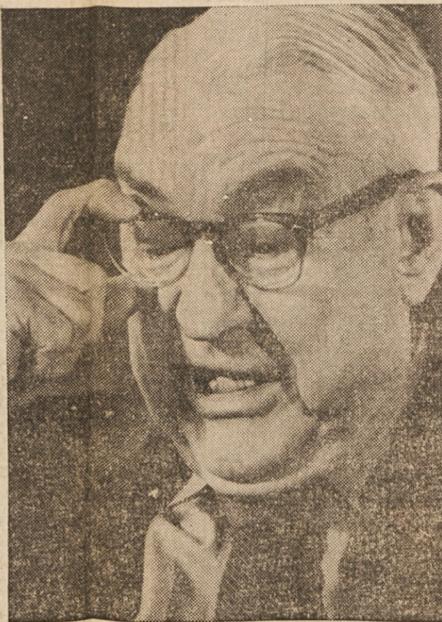
HURON, O. — Demokratični guvernerji, zbrani tu na svojem posvetu, so zahtevali včeraj po objavi odstopa štirih glavnih Nixonovih pomočnikov popolno razčiščenje Watergate afere.

NEW YORK, N.Y. — Župan John V. Lindsay odpotuje jutri na 7-dnevni uradni obisk v Sovjetsko zvezo.

WASHINGTON, D.C. — Dr. H. Kissinger bo odpotoval za nekaj dni v petek na razgovore z vodniki ZSSR v Moskvo. Razpravljal bo tam o obisku Brežnjeva v ZDA prihodnji mesec, o dnevnem redu tega obiska, pa tudi o Vietnamu in drugih mednarodnih vprašanjih.

WILLIAMSBURG, Mich. — Plin je na splošno nehal uhajati iz zemlje, četudi je njegov pritisk na področju Acme potoka še vedno močan.

BUENOS AIRES, Arg. — Vlada je proglasila izredno stanje, ko so levičarski gverilci umorili upokojenega adm. Hermesa Quijado, bivšega načelnika argentinskih oboroženih sil.

Sen. Sam J. Ervin

SREDI ZANIMANJA IN POZORNOSTI — Sen. Sam J. Ervin, demokrat iz N. Caroline, je načelnik odbora, ki preiskuje Watergate vohunjenje. Njegov obraz je postal splošno znan gledalcem poročil na televiziji. Mož je baje najboljši ustavni strokovnjak na Kapitolu, pa tudi med najspretnejšimi v javnih nastopih.

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Združene države:
\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece
Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months
Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 86 Tuesday, May 1, 1973

Pozno spoznanje

Sedanje nihanje in žongliranje jugoslovanskega komunističnega režima med komunističnim vzhodom in demokracijskim zapadom, ki odločilno prizadene zlasti Slovence zaradi njihove geografske pozicije in neugodnih sosedskih odnosov z mejaši okrog in okrog, je meni, ki to pišem, obudilo spomin na izredno živahne, dolge in temeljite debate. Spomin sega nazaj svojih 15 ali še več let, v čase, ko smo obravnavali pri skupnih političnih akcijah v borbi zoper komunistično srednje in vzhodno-evropskih narodov in držav, ki so jih Sovjeti trdno držali v svojih krempljih. Bilo je takrat, ko se je na Poljskem dotedajni rigorozni režim moral umakniti zmernejši oblasti znanega poljskega komunističnega Vladislava Gomułka. Naši poljski politični kolegi so bili vsi pokonci, od sile navdušeni nad politično spremembo na bolje v njihovi domovini. Z vodilnim med njimi sem imel ponovno, skozi mesece in celo leta od časa do časa ostre izmenjave misli in pogledov o razvoju komunističnih režimov v bodočnosti. Ostre so bile najine debate zato, ker se v osnovnih premisah nisva nič strinjala, niti nisva mogla najti kake kompromisne rešitve najinega nesporazuma.

Debata se je vodila o možnosti postopne evolucije režimov v naših deželah iz absolutnih diktatur v zmernejšo socialno demokracijo, v kateri bo mogoče sodelovati in s tem pospeševati razvoj v popolno demokracijo tudi krščansko-demokratskim in drugim svobodoljubnim strankam. To je bilo kmalu nato, ko je Jugoslovanska Partija spremenila ime v Zvezo komunistov in na kongresu izglasovala resolucijo, da odslej ne bo več komandirala, ampak samo še idejno vodila in nasvetovala in prepričevala. Moj poljski kolega se je ponovno zapičil ob mojo pisalno mizo v uradu, češ:

"Vi Slovenci in Jugoslavlani v zdomstvu vodite napačno politiko do Titovega režima. Položaj je postal zrel za zblizanje in za poskuse prvih stikov. Vi pa kar naprej gonite svojo nespravljivo opozicijo in s tem škodujete demokratizaciji vaše domovine, ki je na pohodu."

Take trditve so me seveda krepko pogrele. Dolga leta sem se pečal s problemi komunizma, dobro poznal njegovo vodstvo v domovini, njegova grozodejstva so bila še sveže v spominu, in vse to je odločno govorilo proti kakršni koli možnosti spreobrnitve iz absolutne diktature partije v sodelovanje z demokratičnimi strankami na poti v vsaj "zmerno" demokracijo. Zato sem odločno reagiral:

"Tvoje stališče v tem pogledu je zmotno! Kar vidiš v Jugoslaviji in morda tudi na Poljskem, ni sprememba sistema, ampak le taktika režimov, ki se že čutijo varne dovolj, da lahko nekoliko zrahljajo napete verige in simulirajo evolucijo v svobodnejši režim. A eno je gotovo: to pojde samo do meje, ko je režim še varen. Prek te meje ne pojde, če bi pa šlo, bodo krepko zategnili verigo in udarili nazaj. Drugačno ravnanje bi pomenilo njihov konec."

Ni mi pritrtil, češ da je tak razvoj popuščanja v političnem življenju samo naraven, takorekoč nujen na daljšo dobo, udar nazaj neverjeten, skoraj nemogoč in bi se tudi ne obnesel, če bi ga komunisti poskusili. Sedaj po tolikih letih in po vsem, kar se je med tem dogodilo v njegovi poljski domovini, in kar se dogaja zadnje čase v moji, večkrat mislim nanj. Že davno se je preselil v Evropo in ni več prilike za nadaljevanje najine debate...

Njegovih misli so bili tudi ameriški politični krogi, ki so videli (nekateri vidijo do današnjega dne!) v Titovem uporu Stalinu preokret iz monoliškega komunizma na pot v postopno demokracijo, in so rebela vsestransko, zlasti še denarno z bilijonsko podporo, ohranili na oblasti, da bo razkrajal komunistični blok. Zlasti Kennedyjev ambasador v Beogradu George Kennan je veroval v tak razvoj in napel vse sile za uvedbo prijateljskih odnosov med demokratično-kapitalistično Ameriko in "demokratsko" komunistično Jugoslavijo ter v tem prizadevanju odprl Brozu vrata v Belo hišo.

Deset let kasneje se je tudi anti-komunist Nixon poslužil take politične linije, očitno v upanju zagotovitve in potrditve Brozove neopredeljene, recimo nevtralne, politike in se podal osebno, kot ameriški prezident v Kanosso v Beograd. Obiskal je celo diktatorjevo rojstno hišo, pozneje pa ga je sprejel z velikim pompom v Beli hiši. Nemogoče je bilo razumeti te korake; meni so hodili na misel argumenti poljskega prijatelja in njihova morebitna pravilnost: če ameriški zunanje-politično izkušeni prezident ob kopici izbranih svetovalcev stopa na tako politično pot?

Sedaj prihaja spoznanje, da je bilo vse zaman. Moj svoječasni poljski sobesednik je že ob Gomułki, njegovem natezanju komunističnih vajeti in njegovem padcu z oblasti sprevidel, da ni imel prav, in da niso imeli prav njegovi

poljski pripadniki, ki so mi takrat pripovedovali, da, pojdejo v kratkem domov in bodo tam politično delali naprej za demokratizacijo svoje domovine. Še danes, ta dan so v eksilu.

Spoznanje prihaja tudi v ameriško politično javnost. Oni dan je v uvodniku obupal nad Titom celo The New York Times, časopis svetovne razgledanosti, ki je trdno veroval v metamorfoso (preobrazbo) jugoslovanskega Titovega komunizma v zmerno demokratičen socializem, s katerim bo Amerika lahko živela v prijateljstvu in tesnem sodelovanju. 25 let je Tita poveljeval in na vsak korak zagovarjal in branil. Sedaj pa piše dobesedno:

"...Zadnje tedne je zaplalo strahopetno valovje protiameriške propagande iz jugoslovanskih občil. Ti napadi... so obnovili spomine na dni pred 25 leti, ko so belgrajske publikacije napadale Združene države vedno istočasno z moskovskimi propagandnimi organi. Moskva očitno kaže zadovoljstvo nad namernim poskusom, da bi se kisali odnošaji med Belgradom in Washingtonom. Sovjetski predlog, naj bi maršal Tito dobil Nobelovo nagrado za mir, se zdi v glavnem aplavz Kremlja na protiameriško smer današnje jugoslovanske politike..."

Pozno spoznanje, vendar — spoznanje!

L. P.

BESEDA IZ NARODA

O IMENIK NAŠIH JEDI

V prvi knjigi *Narodopisja Slovencev*, ki je izšla v Ljubljani leta 1944, je pisec tega članka v posebnem poglavju zbral vse, kar je našel o naši ljudski hrani v starih časopisih, revijah, knjigah, brošurah in podobnih literarnih tiskanih delih, poleg tega je pa objavil tudi še vse ustne podatke, ki jih je prejel o naši hrani od raznih oseb. Ta pregled, prvi v slovenski narodopisni stroki, ni bil kuharska knjiga, temveč sistematičen prikaz naše hrane z etnografskih vidikov in je imel v glavnem nalogo, nakazati probleme ter smernice bodočega raziskavanja. Nekateri inteligentje v zamejstvu so bili mnenja, da je pregled zastopal naziranje, da je vsaka hrana, ki se v njem omenja, tudi že po svojem izvoru slovenska. Bilo bi skoraj nemogoče, tolmačiti tisto poglavje bolj narobe.

Preteklo je 22 let po izidu *Narodopisja Slovencev*, da je izšla prva kuharska knjiga, ki je vsa posvečena našim narodnim jedem. Izdal jo je *Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani*, ki je malo prej izdal v posebni knjigi *Slovenske narodne vezenine*. Naslov te kuharske knjige je: *Slovenske narodne jedi*, sestavila jo je pa *Anđelja Grum*, ki je izdala tudi nekoliko moderno kuharsko knjigo. V uvodu pravi Grumova, da je to prva publikacija te vrste pri nas. Ko je zbirala material za knjigo, je ugotovila, da je o naši hrani mnogo napisanega, toda vse le z etnografskega vidika, nič pa ni virov za sestavo jedi; to vrzel je zdaj zapolnila njena knjiga. V veliko zaslugi ji je treba šteti, da je cel vso posvetila temu, kar so narodopisci zbrali o naši hrani in je primerno omenila tudi moje skromne prispevke.

Mnogo informacij je dobila od živih virov ter iz zapiskov zavoda v Celju, Gorici, Murski Soboti in drugod. Gradivo je prilagodila modernim zahtevam zdrave prehrane, sodobne tehnike, turizma in gostinstva, zlasti je omejila količine maščob ter podaja tudi vzorce za sestavo obedov, ki pa so zelo splošni, če ne naravnost neuporabni.

Vsebina knjige je naslednja. Poglavje *Značilnosti slovenskih ljudskih jedi* (str. 13-40) obravnava z g o d o v ino-narodopisni vidik naše prehrane, čemur sledi poglavje *Narodne jedi v sodobni prehrani* (str. 43-55). Tu je zbrala jedi po njihovih sistematičnih skupinah, na pr. juhe, mesnino, ribja hrana, močnatje jedi itd. Nato sledi obsežno poglavje *Recepti*, ki kaže nov prilep v tem, da skuša klasificirati jedila po njih teritorialnem izvoru. V prvem oddelku so obravnavane tiste jedi, katerih izvor je zabrisan, zato naslov:

2.

Naš namen tu je zapisati nekaj besed o tisti veliki skupini močnatih jedi, ki se imenujejo *zlivanke* in jih je Grumove pregledno obdelala v sistematičnem delu. Zlivanke so jedi iz tekočega nekvašenega testa. Njihova mednarodna razširjenost ne pozna meja. V sodobni Severni Ameriki se imenujejo *pancakes* in so narejene iz testa ajdove mčke. Servirajo se za zajtrk.

Gost jih vroče namaže s putrom, povrh pa z javorjevim sirupom, in menda je to edina jed, kjer Amerikanec ne šteje kalorij. Zlivanke poznajo Avstrijci, Svicarji, Norvežani, Madžari, Poljaki itd. V ZD so bile razširjene v Grandmother's Time, to je v treh generacijah nazaj. Poznali so jih Indijanci, ki so zanje delali testo iz moke divjega riža, ki je rasel in še raste v državah Wisconsin in Michigan. Ne more biti dvoma, da je škof Baraga v svoji asketski dieti užival take vrste zlivanke. To pa me spravi na misel, da so tudi naši mostiščarji delali zlivanke iz moke vodnega oreška (trapa natans), ker je bil to najbolj ekonomski način uporabe te hrane.

Najbolj znani zlivanki sta palačinka in njena debelejša sestra omeleta. Vsk Slovenec jih pozna. Poznali so jih pa že v starem veku. Rimljani so imenovali tanjšo sestro *placenta*, kar je preko romunščine, ki je ohranila mnogo romanskih sestavin, prišlo v madžarski jezik in postalo *palacsinta*, v ostalem delu monarhije pa *palačinka*. Debelejša sestra se je pa pri Rimljanih imenovala *lamella*, iz tega je nastalo francosko *alemette*, iz tega pa v internacinalni rabi *omelette*, naša omeleta (mi smo ji spremenili spol in jim rečemo omeleti). So much for this.

Med zlivanke spadajo tudi gorisko-tržaške *pince*, ki jih Grumova navaja na str. 244. Pozna jih kar pet različnih vrst. Te *pince* prvotno tudi niso bile naša narodna jed, temveč so jih naši predniki pobrali pri Italijanih, kajti te *pince* niso nič drugega kot italijanske *pizze*, ki imajo svojo domovinsko pravico v južni Italiji, na Siciliji in na otokih Mediteranskega morja. Emigrantje iz Italije so jih vzeli s seboj v USA in so danes neke vrste kulinarčni best-seller. Čudno je, da niso mogli to postati doma in da ti emigrantje niso že doma postali milijonarji. Pizze se prodajajo in servirajo v posebnih paviljonih, ki se šablonsko imenujejo *Pizza Parlors*, malo bolj poetično *Pizza Gardens*, zdaj pa so zanje iznašli posebne paviljone, ki posnemajo staroitalijsko-mediteranske kočice in se imenujejo *Pizza Huts*. Naravno je, da se prodajajo tudi v trgovinah s hrano in v Supermarketih.

Na slovenskem značaju, ki ga nikjer ni, ta pizza ne bo nič izgubila, če se bo tudi v Sloveniji prodajala v masah in v paviljonih, ki bi na pr. posnemali planšarske kočice z naših Julijskih Alp, recimo zlasti iz bovško-tolminskih gora, pa tudi iz Zapadnih Julijcev. Predpogoj za sloves pa je po mojem zopet kvaliteta, snaga in preciznost v pripravi in serviranju.

Izmed slovenskih zlivank je pa mojo pozornost zbudila posebno ena, ki se imenuje *levša*. Avtorica pravi, da se je ta jed pri nas razširila iz Prekmurja v druge kraje in je dobila tudi druga imena, na pr. *Gorjanski poteček* (ne pove, katere Gorje so to), *koruzni zlivanci* in druga. Za Belo krajino sem ugotovil ime *kozna zlivka*. Te zlivanke so bile marsikje edina jed za kosilo, testo je bilo nekvašeno, če pa se je primešal kvas, pravi Grumova, je bila to *pogača*. Edini recept za tako zlivanko, je iz Dolenjske in se glasi: 1 liter koruzne moke, 1 liter mleka, sol, sladkor, 3-4 jajca, pol kg suhih češpej, 3 dkg kvasa, maščoba za peko oziroma posodo, v kateri se jed peče. Ker je v receptu tudi kvas, zato je jed prav za prav pogača. Drugi nadevi so orehi, skutata, smetana in mak, v testo tega sledi tudi ovirke. Iz vsega tega sledi, da ta jed ni preprasta in tudi ne predstavlja prvotni štadij zlivanke, ki se imenuje *levša*. Jed je tipično slovenska, z mnogimi sestavinami natrpajna jed, kot je naša potica.

MAJSKI KRALJICI

Prišla je pomlad zelena,
z lepim cvetjem okrašena.
Ptički gnezdeca gradijo
in veseli žvrgolijo.

Marija, naša ljuba mati,
kaj če Ti revno srce dati?
Ljubezen našo sprejmi v dar
in bodi naših src vladar!

Vse to je dobri Bog ustvaril,
Kraljici majnika podaril.
Srce milijonov jo časti:
Pozdravljena Marija, Ti!

In ko poteče čas življenja,
kot mati nam na strani stoj,
da duša rešena trpljenja
bo večno združena s Teboj.

Mary Stušek

Ko sem našel besedo levša v kazalu, sem najprej mislil, da prihaja ime od norveške *Lefse*, toda kmalu se je navdušenje ohladilo, kajti *Lefse* je iz vrste *mlincev*, rusko: *blincev*, nemško: *Das Fladenbrot*, ne pa zlivanka. Zato je bilo treba iti po razlago imena in predmeta drugam, k našim bratom na jug. V svoji klasični razpravi o hrani katoliških in muslimanskih prebivalcev v dolini reke Plive v Bosni je *Edmund Schneeweiss* zabeležil jed, ki je na las podobna levši, toda ni kvašena, tudi ni preobložena, kot je dolenjska levša. Takole jo je opisal: "Teško testo iz koruzne moke, mleka in jajc ter soli se zlije v posodo, ki se imenuje *tevsija* in se v njej peče. Pogosto se testo prej razdeli in kvadrata, s pomočjo ročaja žlice, da se olajša kasnejša delitev. To delo se imenuje: *šara se*. Ko je *uljevača*, tako se namreč jed imenuje, pečena, se zlije nanjo kajmak, potrese sir in pogosto se jed je kar iz *tevsije*." (Mimogrede omenjam, da je med obema vojnama Mohorjeva družba v Celju založila *Schneeweissovo* delo o ljudskem življenju Srbov in Hrvatov. Ker pa je to le splošen pregled, zato notri bralec ne najde tega *Schneeweissovega* odkritja o *uljevači*.)

Ze ime *uljevača* nas približa naši levši, še bolj pa je za nas važna beseda *uljevača*, ki jo je kot ime jedi *Schneeweiss* zapisal pri muslimanih te doline. Katoliki rabijo ime *ulevača*, na oni strani reke pri Srbih pa je našel ime: *izljevača*. Nekatera teh imen je zabeležil že pred *Schneeweissom* starejši raziskovalec P. *Bjelokosić*. Naša levša je torej v direktnem sorodstvu s bosansko jedjo iz doline reke Plive, a je odpahnila predpono *u*, izgubila v sredi besede soglasnik *j* in vokal *u* ter postala *levša*. Kar se evolucije jedi tiče, je bosanska stopnja daleko pristnejša in starejša.

Ta jed je znana širom Hrvatske in Slavonije, kar so mi povedali hrvatski izseljenci v Clevelandu, Ohio, zlasti *Mrs. Ivica Krstin*, doma iz Zagorja. Hodila je v gospodinjstvo šolo v Osijeku in ima od tam mnogo receptov. V njenem rojstnem kraju se jed imenuje *zlevanka*, testo je ali koruzno ali iz bele moke, lahko pa tudi krompirjevo. V Slavoniji pa se jed imenuje *mutača*, zato ker se testo meša ali muti. Tekoče testo se zlije v lonec ali *tepsijo*, je brez kvasa in se peče. Toda na Hrvatskem se sliši za jed tudi ime *(l)jevuša* in *(l)jevuša*; soglasnik *l* se izgovarja komaj slišno. Z vsem tem smo ugotovili rodbinske zveze naše

levše ter videli, da je del širše etnografske skupine in kulture.

3.
Naloga naših etnografov doma je, da najdejo one pristne in prvotnejše stopnje jedi, na katerih se ne rabi kvas in ki kažejo to zlivanko tudi prosto vseh tistih nadevov, ki so prišli v ljudski menu iz raznih mestnih slašičarn Ljubljane, Dunaja, Trsta in drugih centrov slašičarske industrije. Prav možno je, da je bila jed znana tudi na Koroškem. Koruzna moka kot tipična sestavina jedi ne sega dalje nazaj kot v kako 15.-16. stoletje, ko so Turki napadali naše kraje. Pomenljivo je že to, da je *Schneeweiss* dokumentiral jed pri bosanskih muslimanih.

Koruzna je dar, ki so ga dali človeštvu ameriški Indijanci, kot so nam dali tudi buče, paprike, paradiznike, tobak in razne sadeže, kot je ananas. Prvotna domovina koruze je bila najbrž v Peruju v Južni Ameriki. Od tam so Indijanska plemena, ki so se počasi selila na severno-ameriški kontinent, prinesla to rastlino s seboj in jo dejansko šele tu vzgojila v njeni današnji obliki. Okoli leta 1000 po Kr. so nordijski Vikingi pod vodstvom *Leifa Ericksona* prisilili na vzhodni obali države Massachusetts, južno od kraja z imenom Cape Cod. Tam so "našli cela polja samosejne pšenice, divjo vinsko trto z grozdom na njej in toliko ptičev, da je bilo nemogoče hoditi med njihovimi jajci na tleh". Iz drugih virov vemo, da je bilo to, kar so Vikingi smatrali za pšenico, v resnici koruzna, ker so tedanji mladi evropski narodi, ki so pred komaj nekaj stoletji prišli na kontinent, pravili vsakemu žitu pšenica.

Po odkritju Amerike leta 1492 se je s koruzo seznanil ostali svet. Po morskem poteh je prišla v Evropo, postala znana zlasti na Apeninskem polotoku ter najbrž tudi na Balkanu, ki je bil tedaj pod turško oblastjo. Veliko vlogo so imeli pri tem Benečani. V naša zapadna slovenska ozemlja je prišla iz Italije, v Bosno pa brez dvoma iz turških trgovskih emporijev na Balkanu.

Pri slovenskem narodu je postala najljubše žito, na kar kažejo že obilna imena. Nobeno drugo žito ni dobilo toliko imen. V mnogih predelih naše domovine se imenuje *turka*, *turščica*, *trščak* (drugi imen tu ne omenjam), na Koroškem imenujejo *lesene stavbice*, v katerih suše koruzo, *turški stog*. Iz nje se je naš človek naučil od Italijanov delati polento, ki je postala glavna jed v planšarskih področjih.

(Dalje na 3. strani)

KANADSKA DOMOVINA

Zlatoporečnica Mihael in Rozi Lesnika

ST. THOMAS, Ont. — Cenjeno uredništvo! Zopet Vam pošiljamo naročnino za eno leto.

Z Ameriško Domovino sva zelo zadovoljna, saj nama pri naša splošne svetovne novice, vesti iz naše drage Slovenije, krasne članke od č. sestre Lavoslave, kateri se tem potom najlepše zahvaljujemo za ves njen trud, zanimive dopise rojakov ter lepe povesti in romane. Da, Ameriška Domovina je nama nepogrešljiva in ne bi mogla več biti brez nje. Na njo sva naročena, odkar sva v Kanadi, in ostaneva, dokler nama ljubi Bog da živi.

Dostava lista pa je slaba. Ne moreva razumeti, kako to, da po cel teden ni nobene številke, potem pa pride cela kopica. Je tudi s pisemsko pošto slabše, kot je bilo. Pismo iz Jugoslavije, oddano z letalsko pošto, je potovalo 3 mesece do naju. Le kje je obstalo? Veva, da zamudna dostava ni Vaša krivda, zato potrsta.

Pa še malo o nama, če dovolite. Kmalu bova imela 8 križev. Sva še kolikor toliko pri dobrem počutju, kaj prida pa ni pričako-

vati v teh visokih letih. Dne 7. februarja 1973 sva obhajala 50-letnico poroke. Bog je najin zakon bogato blagoslovil z osmimi otroci, pet deklic in trije dečki. Šest najinih otrok še živi, pet jih je v Kanadi, sin Vinko pa je v Argentini. Med pokojnimi je najina hčerka Rozika, ki se je utopila, in pa sin Mihael, ki je padel pri Vaški straži v cvetu življenja, star komaj 19 let.

Ob najinem zlatoporečnem slavlju so naju obiskali vsi otroci. Iz Britske Kolumbije sta prišla hčerka Milka z možem Francijem, hčerka Marija iz Windsorja, hčerka Rozka poročena v St. Thomasu, sin Alojzij poročen v Londonu, Ont. Vsi so naju lepo počastili in obdarili z lepim cvetjem in darili, za kar se jima prav lepo zahvaljujemo. Hvala pa tudi najinim pridnim vnukom. Od države sva prejela ob tej priliki krasno diplomu. Kako prisrčna pozornost, ki sva jo bila nepopisno vesela.

Sprejmite od naju najlepše pozdrave, uredništvo in vsi bralci Ameriške Domovine. Bog Vas živi!

Mihael in Rozi Lesnika

Otroške doklade prišle spet v milost

Predsenik vlade Pierre E. Trudeau, ki se je pred dvema leti zavzemal za odpravo otroških doklad, je sedaj predložil njihovo povišanje.

OTTAWA. — Otroške doklade, znak prosperitete po drugi svetovni vojni in znak želje po nagle povečanju prebivalstva Kanade, ki so bile pred par leti v nevarnosti ukinitve, so prišle spet na dobre glas v vladi. Ni znano, ali je to v kakki zvezi s tem, da je predsednik vlade Pierre E. Trudeau, ki je bil tedaj še fant, od tedaj postal mož in oče. Mož je vsekakor smatral že pred leti za zastareli ostanek nekdanje dobe v socialnem podpiranju, ki pa ne spada več v moderen čas. Zdad je predložil načrt za skorajšnjo potrojitev teh podpor.

Zdi se, da nobena zamisel ne uživa tako splošne podpore. Trudeaujeva načrta niso pozdravili le vsi politiki, ki vedo, da nove volitve v parlament ne morejo biti posebno daleč, ampak tudi vsi socialni ministri pokrajinskih vlad.

Zvezni minister za zdravstvo in socialno skrbstvo Marc Lalonde je dejal, da je sprejemom predloga v javnosti tako zadovoljen, da bo skoro stavil v parlamentu predlog za povečanje otroških podpor s prihodnjim novim letom. To menda pomeni izredno brzino za manjšinsko vlado, ki je od pretek-

ga oktobra skrajno previdna pri vseh svojih predlogih.

Otroški dodatek se izplačuje vsem družinam, revnim in bogatim, in sicer \$6 za vsakega otroka na mesec do 6. leta starosti, \$8 od 6. do 16. leta in \$10 za otroke v starosti 16 do 18 let. Lani je zvezna vlada plačala v tem okviru 640 milijonov dolarjev, 3,5 milijonov družinam za skupno 7,5 milijonov otrok.

Po predlogu Lalonde-ja bodo te podpore povišane na povprečno \$20 za otroka na mesec. Podpore bodo delile neposredno posamezne pokrajinske vlade po svoji lastni odločitvi v okviru zveznega zakona in zveznega denarnega prispevka.

Po svoji volivni zmagi 1. 1968 je predsednik vlade Pierre E. Trudeau, ki je bil tedaj še samski, mislil predvsem na uravnoteženje zveznega proračuna in na boj proti inflaciji. Otroške podpore so se mu zdele odvisne in jih je nameraval ukiniti. Ko je natelel s svojim predlogom na odpor v lastnem taboru in pri opoziciji, se je odločil za omejitve izdatkov na ta način, da je hotel ukiniti podpore samo tistim, ki "jih ne potrebujejo". Tudi ta načrt je spodletel, ko ga je parlament odklonil.

GRUPNA POTOVANJA

Rojakom javljamo, da imamo še na razpolago grupna potovanja iz Toronto v Ljubljano letos poleti in sicer za 6, 9 in 4 tedne.

Zahtevajte tudi naše cenike za najem avtomobilov, naše cene so ugodnejše.

SLOVENSKA POTNIŠKA AGENCIJA

WORLD TRAVEL SERVICE LTD.
258 College St., Toronto
M5T 1R7 Tel: 922-4161

Ko je Trudeau lani pri parlamentarnih volitvah izgubil večino in se mora od tedaj naslanjati na podporo nove demokratske stranke, je v pogledu socialnega skrbstva prožnejši. Spoznal je tudi, da nekatere matere, neozirajo se na svoje premoženjsko stanje, z veseljem sprejemajo mesečne čeke za "otroško podporo", ki znašajo od \$6 pa do \$75. Da bi jih v tem pogledu še bolj razveselil in si pridobil njihovo naklonjenost, je Trudeau predložil povišanje teh podpor, ki bodo predvidoma stale zvezno blagajno en bilijon dolarjev letno več.

Trudeau ne mara delati nobene razlike med revnimi in bogatimi, ker bi to vplivalo neugodno na revne, zato pa predlaga, naj bo otroška podpora obdavčljiva. Na ta način bodo bogati dobri deli podpore vrnili državi v obliki davka.

Otroška doklada je bila uvedena leta 1945 kot "družinska pomoč" in naj bi služila krepitevi narodnega gospodarstva, ki je zaradi konca vojne zašlo v zastoj. Drugi nič manj važen smoter teh podpor je bil pospeševanje velike družine in hitrejšo rast kanadskega prebivalstva. Nekateri so te podpore imenovali v šali "načrt za obogatitev Quebeca", kjer so bile v onih letih na splošno največje družine v vsej Kanadi, povprečno za enega ali celo več otrok nad povprečjem v angleškem delu Kanade. Tedaj je bil letni prirastek v Quebecu 3%, drugod v Kanadi pa komaj nekaj nad 2%. Sedaj je kvibeshki prirastek padel na 1,5%, medtem ko je splošno povprečje za vso Kanado 1,75%.

Konec pregledov v Kanadi za potnike v ZDA

OTTAWA. — Zvezna vlada je objavila konec carinskih pregledov potnikov z letališč v ZDA. Taki pregledi so bili doslej v Torontu, Vancouverju, Winnipegu in Montrealu. Ko se Air Canada in ZDA niso mogle sporazumeti o odprtju novih poti v ZDA, se je Air Canada odločila ukiniti preglede tudi na dosedanjih. Zvezna vlada je predlog sprejela in pregledov je bilo s preteklim mesecem konec.

Zdravniki v Manitobi v sporu z vlado

WINNIPEG, Man. — Zdravniška zveza se jezi na pokrajinsko vlado, ker se nič ne zmeni za stališča in mnenja zdravnikov in njihovih organizacij pri zdravniških in zdravniško-zavarovalnih odločitvah.

KRIŽEM PO DOMAČI DEŽELI IN PO SVETU

Pokrajinske oblasti v Ontariu so se odločile poučiti potrošnike o njihovih pravicah, ki so često zlorabljeni. Kupci so zaščiteni z določenimi zakoni in predpisi, ki pa jih večinoma niti ne poznajo. Minister za potrošnike in trgovinske odnose John Clement v Torontu je dejal, da so zakoni v zaščito potrošnikov vredni samo toliko, kolikor ji ti na splošno poznajo.

Na sestanku pokrajinskih ministrov z zveznim ministrom so razgovori na splošno potekali v Ottawi mirno in gladko. Do nesoglasij je prišlo le, ko je socialni minister Manitobe Rene Toupin vztrajal na stališču, naj bi smeli stopiti ljudje v pokoj s 60. leti z nezmanjšano pokojnino, je zvezni socialni minister Lalonde dejal, da to ni mogoče, ker je pokojnina vezana na vplačevanje in je torej nujno odvisna od števila let, ko je zavarovane plačeval prispevke. Če gre torej predčasno v pokoj, mora računati na nižjo pokojnino.

Vodniki boja proti Veliki Britaniji v Severni Irski so se jezili, na papeža Pavla VI., ker je pozval k miru na Severni Irski. Po njihovi sodbi je to pomenilo, da sv. oče podpira britansko stališče pri sedanjih razmerah v Severni Irski, ki se mu katoličani upirajo.

Kanada je imela v prvem četrtletju letos 263 milijonov dolarjev prebitka v zunanji trgovini, kar je 306 milijonov manj kot v zadnjem četrtletju leta 1972.

Kanadski dolar, ki je bil nekaj časa vreden več od ameriškega, je zadnji teden padel nekaj malega pod njegovo vrednost.

Otto Lang, minister, odgovoren za prodajo žita, je dejal pretekli teden na obisku v Moskvi, da bo Kanada letos prodala ZSSR za okoli 380 milijonov dolarjev žita.

Podatki pravijo, da je v prvem četrtletju 1973 odteklo iz ZDA za okoli 10 bilijonov dolarjev kapi-

tala.

Kvibeshki zdravnik dr. C. Lancloth je dejal, da naj bi do 80% žena rodilo v Kanadi s pomočjo izvežbanih in preskušanih babic namesto ob sodelovanju zdravnikov. Po njegovem bi bilo to prav tako varno in dobro, priznal pa je, da bi to naletelo na hud odpor zdravnikov, ki bi na ta način izgubili svoj dohodek.

Novozelandski podpredsednik vlade Hugh Walt je napovedal, da bo njegova vlada nastopila proti jedrskim preskusom na južnem Pacifiku pred Mednarodnim sodiščem.

Načelnik Lige proti krutemu športu A. Rowly je obtožil prinčesa Ano sebičnosti in odobravanja "nasilja", smrti in trpljenja, ker se vnema za lov na lisice.

London pozdravil načrt nove "atlantske listine"

LONDON, Vel. Brit. — Zunanji minister Alec Douglas-Home je označil predlog dr. H. Kissingerja za ustvaritev novega temelja za sodelovanje med ZDA in njihovimi zavezniki v Evropi kot "resnično važen". Pri tem ni skrival, da Evropa ni vnetja za povezavo gospodarskih in obrambnih vprašanj.

V Evropi se boje, da bodo ZDA skušale svoj jedrski obrambni dežnik nad zavezniki v Evropi sorazmerno drago prodati za ugodnosti na gospodarskem in na denarnem polju. Douglas-Home je v svojem govoru, kjer je Kissingerjev načrt načelno pozdravil in odobril, poudaril, da bi bilo po njegovem treba vsako vprašanje v ameriško-evropskih odnosih reševati ločeno.

Britanski zunanji minister je sprejel tudi Kissingerjevo načelo, da mora biti sodelovanje ZDA z Evropo raztegnjeno in povezano s sodelovanjem s Kanado in z Japonsko. Izrazil je le bojazen, da bi utegnile ZDA v svojih razgovorih z ZSSR prenapro opustiti čuječnost pred nevarnostjo, ki preti svobodni Ev-

IŠČEMO URADNIŠKO MOČ

Ameriška Domovina išče zanesljivo uradniško moč, moškega ali ženskega, z znanjem slovenščine, angleščine in tipkanja. Nastop službe takoj. Oglasite se osebno ali pismeno.

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio 44103
431-0628

TARČA FOTOGRAFOV — Por. Mark Phillips, o katerem pripovedujejo, da je v ljubezenski zvezi s princeso Ano, je stalna tarča fotografov, poklicnih in amaterjev. Na sliki ga vidimo na Amberly konjskih dirkah pri Cirencester-ju na Angleškem.

ropi od ZSSR in s tem škodovati evropski varnosti.

Indija segla v Sikim iz lastnih razlogov

NEW DELHI, Ind. — Vedno očitnejše postaja, da trditve v Gangtoku o ozadju nemirov v Sikimu niso brez osnove. Sikim se je hotel čim bolj sprostiti vezi, ki mu jih je nadela Indija v skupni pogodbi, hotel je postati zopet neodvisna država, kot je njen sosed Butan. Ko so v New Delhiju to opazili, so podvzeli potrebne korake, da to preprečijo.

V Sikimu je prišlo do demonstracij in izgredov, ki so dokončno prisilili vladarja, da je pozval na pomoč indijske čete, ki so v deželi na meji proti Kitajski. Indija je prošnji ugodila in začasno prevzela vso odgovornost za javno upravo, pa prisilila vladarja, da bo dal deželi ustavo, s katero bo njegova oblast močno omejena, utrjen pa indijski vpliv.

Vesti iz vladarske rodbine trdijo, da je demonstracije in izgrede organizirala Indija sama, da je imela tako priložnost pritisniti na vladarja. Ta ji ni všeč tudi zato, ker je poročen v Amerikanki iz New Yorka, kar samo po sebi ustvarja v Sikimu ameriški vpliv.

O IMENIH NAŠIH JEDI

(Nadaljevanje s 2. strani)

Originalna slovenska jed pa so žganci. Razen teh jedi je omeniti še debelačni kolač, ki je znan v Beli krajini in ima sorodnika v amerškem *Johnny's Bread* ali Janezkovem kruhu, in *koruzni narastek*, ki je v bistvu isto.

Kar se levše tiče, najstarejše stopnje njene priprave in sestave, ne leže v območju koruzne moke, ki je sorazmerno pozno prišla na površje, temveč v območju bele moke ter pšeničnega žita in njenih pavrt. Te so vse starejše in grede nazaj v čase mlajše kamene dobe. Toda preden gremo tako daleč v davni no, je treba pogledati k Rimljanom, ki so vse, kar so predzgodovinska ljudstva iznašla in je moglo služiti dviganju življenjskega standarda rimskega imperija, asimilirali in prikojili potrebam svoje civilizacije. Tako tudi zlivanke, za kar je najboljši dokaz latinsko ime za palačinko. Drugo podobno področje pa so kruhi. Mnogo tega, kar bi razni sodobni modrijani radi pripisali ljudstvom, ki so naselila Evropo v dobi preseljevanja narodov, je v resnici blago, ki so ga leta prevzela od Rimljanov, ki pa so sami adaptirali zase številne predzgodovinske kulturne dobrine, nastale mnogo tisoletij pred začetkom temnega veka.

Rajko Ložar

CLEVELAND, O.

HELP WANTED,

General Office Work
Typing, knowledge of Slovenian. Short hours. Call 431-0628 (x)

Help Wanted — Female

Help Wanted — Female
TEXTILE WORKERS & MACHINE OPERATORS
Will train, applications are now being taken for all three shifts. Must apply in person.

PHOENIX DYE WORKS
4755 W. 150 St.
(no phone calls please)

Interviewing hours 10-11:30 am and 1 to 2:30 pm
Days: Mon., Tues., Wed., Fri. (86)

Help Wanted Female
Light factory work. Will train. Must speak some English. Apply 9 a.m. until noon.

PERLA EMBROIDERY CO.
1815 E. 23 St. (86)

CLEVELAND, O.

Male Help Wanted

FITTER
for heavy welded steel plate fabrication. Must be able to read blueprints. Steady. Over-time. Union shop. Full fringe benefits. Apply in person or call 881-8100 for appointment.
RELIABLE STEEL PLATE CO.
2330 E. 79 St. (89)

Moški dobi delo
kot pomivalec posode ponoči v Sorn's Restaurant, 6036 St. Clair Ave. (87)

HIRING NOW
for new lamination and fabrication dept.
ENAMEL PRODUCTS CO.
off Memorial Shoreway
341 Eddy Rd. (44108)
Write or call 451-1313
ask for Mr. Walter (90)

Zdaj najemamo
za nov oddelek klanja in oblaganja ter izdelovanja
ENAMEL PRODUCTS CO.
off Memorial Shoreway
341 Eddy Rd. (44108)
Write or call 451-1313
ask for Mr. Walter (90)

Porter & Dishwasher
Wanted — honest, sober. Salary, paid hospitalization, room & board. Paid vacation. East side country club. Call Joe Vislocky 831-9400. (88)

Moški dobijo delo
v pekarni na tekočem traku. Nič znanje potrebno. Zglasite se osebno.
WELCH FOOD CO.
1220 W. 9 St. (92)

Help Wanted Male & Female

Custodian Couple
Man must be experienced in general maintenance; woman to handle cleaning operation. Mature, full time, no children or pets. Deluxe 24 suiter in Shaker Hts. Good salary, exceptional 2-bedroom apt., all utilities included. 751-9435. —(87)

MALI OGLASI

Naprodaj
Dvodružinska hiša na Huntmere Ave., eno stanovanje prazno in enodružinska na Mohican Ave. prazno. Kličite KE 1-9286 ali IV 1-1626. (93)

V najem
Dve opremljeni sobi se odda fantom, ki delajo, z kuhinjo in telefon \$65 na mesec v Grovewood okoli. Vse naprave in prost vhod. Kličite 481-8607.

Naprodaj
hiša 6 velikih sob, z tremi spalnicami blizu St. Clair Ave. moderna kuhinja in kopalnica, novi furnez, karpentirano, garaža. Kličite Mrs. Benich, broker 524-4293 —(1,4 maj)

ATTENTION PLEASE
If you are descendants of Peter Cerar from Domžale Yugoslavia Please write to Felix Rode, Fly Creek, N.Y. 13337 or call 481-2436 before June 1. —(1,3,8 maj)

Naprodaj
v Collinwoodu, hiša z tremi spalnicami, samo \$15,900. Kličite za podrobnosti.
GEORGE KNAUS Realty
481-9300 819 E. 185 St.

Barvam
Hiše zunaj in znotraj. Dobra cena. Kličite od 5. do 7. ure zvečer, 361-1927. —(90)

Naprodaj
hiša v bližini cerkve sv. Vida šest sob spodaj, tri opremljene sobe zgoraj. Kličite 391-8123 ali 481-1327. (89)

RAZPOROKA

ROMAN

Spisal PAVEL BOURGET — Prevedel A. KALAN

I.

ZAGATA

Ko je gospa Albert Darras zavila iz ulice Vaugirard v ulico Servandoni, vzbudil je tožen pogled na ta tesni prehod mej starihi hišami vso njeno pozornost tembolj, ker je bil tako blizu ceste Luxembourg, kjer je ona stanovala. Po tem potu je hodila sto in stokrat, ne da bi bila posebe opazovala ta zapuščeni kot v Parizu, ki jo je sedaj kar na mah iznenadil vsled njenega duševnega razpoloženja. — Gospa obstane za hip ter ogleduje propadajoče, stisnjene hiše, osamljen ozek trotoar brez sprehalcev in skoraj brez prodajalnic, v ozadju pa visoko sivo steno Saint Sulpice in nad to grobno tišino težko, mrzlo nebo meseca marca, napeto in temno.

Hoteč storiti važen korak, ki utegne spremeniti vse njeno notranje bitje, začuti vzmučena žena iznova, da se maže njen sklep, dasi ga je dobro premislila ter ga gojila več časa v najhujših duševnih bojih. Se enkrat, poslednjikrat vzigra ta duševni boj na njenem obrazu, ki je vkljub minolim štirideset letom še vedno krasen: Lepo ohranjene fine poteze, nežna pristna polt, sploh nekaj vsrepetajočega, ki je izdaljalo še vedno živo in sveže čustvo. Celo sedaj, ko je bila žrtva stiskajočih jo skrbi, njen obraz ni kazal svojih let. Slok stas, lahek korak, ponosita glava, vse to ji je dajalo mladosten izraz, ki ga niso motile ne srebrno sive niti, napletene po njenih zlatih lasih, ne začrneli krogi njenih vtujenih obrvi. Oči so ji sicer zatemnele vsled nemira in noči brez spanja, vendar jim je ostal skrivnostni sijaj, ki je dajal ženi posebno lepoto. Ona se je pa tuji zavedala in ponašala s to lepoto; to je kazala eleganca njene obleke priproste a izbrane, ki je bila v popolnem skladu z vso njeno prikaznijo. Njen klobuk je krasil šopek vijolic iz Parme, jopič iz kožuhovine se je ljubko družil z blestvim krilom. Toaleta v Parizu, natančno določena v posameznostih in v celoti, označuje žena tako določno, kakor uniforma častnika. Zapestnici, ki sta se lesketali izpod naročnika in vse drugo do čevljičkov na nogi, ki so se včasih zasvetili pod dolgim krilom, vse to je kazalo, da Gabrielle Darras pripada višji buržoaziji francoski,

oni vrsti, ki nastopa pozorno a dostojno, ki pa vkljub vsem tujim vplivom ostane zvesta tradicijam francoskega okusa. Ta izbrana toaleta je kazala željo dopasti in varovati stan: čisto naravno — ta povest bo to dokazala — vendar sta ta koketnost in ta ponos pripadala že preteklosti, kakor tudi srečni dnevi, ki so edini mogli tako dolgo ohraniti ta mladostni cvet v napovedujoči se jeseni. Sedaj pa jo je priklepala britika skrb ob tlak stare ulice. Zadnji hip je še omahovala ob obisku, ki morebiti uniči za vselej njen mir. Duševni smrtni boj je dospel do krize, ki se mora hitro in brezozirno odločiti. Gospa Darras se dvigne z neko uporno nestrpljivostjo, šepete si hoteč okrepi svojo omahujočo energijo, rekoč:

„Jutri se ne bo nič spremenilo, nič, prav nič... Čemu torej čakati?“ In kakor pomlajena stopi naprej z vzneseno glavo iskajoč hišne številke po vrsti, dokler ne najde iskane hiše, katere starikavost jo pa zopet prestraši. Ta hiša, obrnjena priti severu in čudno vlažna, je bila še iz one dobe, ko se je ulica, kjer so bivali grobokopi od Saint-Sulpice, imenovala ulica grobokopov. Sto let se ni ničesar spremenilo na tej zgradbi, zidani v dveh dobah za časa direktorija in za časa cesarstva na razvalinah samostanskega vrta. Zidal jo je s svojimi tehnično neukimi učenci slepar, katerih je vse mrgolelo v tedanjih nemirnih vojskih časih. Zato pa

kajejo njih dela, kolikor jih še ni odstranil moderni Pariz, žalostne vzorce skažene in neke arhitektonike. Hiša z dvema nadstropjima, ob kateri sta bili priklopljeni dve stranski poslopji, je imela veliko ospredje, ki je bilo prvotno zidano ter okrašeno z vrsto raznih kipov iz davnine mej drugimi: Antinous, Apollo in Diana. Železne vezi, ki so poslopje še združevale, so se kazale na razpokanih zidovih. Po hiši so vodile razne stopnjice iz dvorišča, kjer je na sredi pometen hišnik napravil lep vrtiček. Grmičevje, naslonjeno na kolce, je na tem osojnjem prostoru le slabo poganjalo. Po raznih zavrženih posodah, ki so se nekda rabile za petrolej ali za konzerve, so bile vsajene cvetice, ki so gledale poleg sebe leseno ograjo, ob kateri naj bi odrasle našle svojo oporo. Iznajdljivi hišnik je bil uprav pri delu, ko gospa Albert Darras, ki je poprej zaman trkala na hišnikova vrata, odpre vrata na vrt. Ko se zvonček oglasi, obrne se hišnik, ne da bi se dal motiti pri svojem delu, ter osorno odgovori na vprašanje gospe, če je abbe Euvrard doma.

„Nič ne vem... Najbolje je, če greste sami pogledat. Po stopnjicah na levo, v drugem nadstropju, vrata na desno! Ne morete zaiti. Krepko pozvonite ker to je velik učenjak, kakor pravijo, in take ljudi baje večkrat luna trka...“

Mož je pokazal s svojo odurnostjo, da ima v hiši mnogo revnih strank in da dobiva malo daril. Mme Albert Darras je zarudela, kakor bi jo bil kdo osebnostno razžalil. Njena pot k starem duhovnu, za katero se je hišnik tako malo brigal, sicer ni bila zanjo v nikakem oziru sumljiva, vendar pa jo je nastopila, ne da bi bila o tem kaj povedala svojim domačim, posebe tudi ne svojemu možu. Zdelo se je pa gospej, očitajoči si skrivno svoje dejanje, da surovež s svojim odurnim pogledom razlaga njen

pohod na razžaljiv način. Zato stopi hitro in s sklonjeno glavo skozi označena vrata po zamazanih in razhojenih stopnjicah. Če bi bila zmožna na kaj misliti, čudno bi se ji bilo zdelo nasprotje mej tem siromaškim stanovanjem, kamor je ubežal oni, ki ga je iskala in mej prejšnjim, kjer je pred nekaterimi dnevi o njem povpraševala. Pater Euvrard je bil po svojem stanu duhoven oratorijan. Pod tem naslovom se je čitalo njegovo ime med člani v letopisu akademije znanosti, preden so se pozakonile leta 1903 one glasovite odredbe proti kongregacijam. Tedaj je on stanoval na številki 4 ob celestinskem nabrežju v nekdanjem slovečem hotelu Fleubert, zidanem po Manzartu; iz te hiše je njegov red napravil kolegij Massillon. Da je moral sloveč matematik v pozni sta-

rosti ostaviti svojo družino in svojo tiho učenjaško sobico ter bežati v tako siromaško stanovanje in tam od svojega neznanega deleža in od slabo plačanih del zapuščeno živeti, to obsoja vlado in njenega duha. Pa če bi bila Mme Darras popolno razumela to dramo — kajti za redovnika je bila drama, spremeni vse svoje dosedanje navade,

skrbeti za svoj obstanek, zlasti pa ločen živeti od svojih bratov — zdela bi se ji bila moralno lahka v primeri z družinsko tragedijo, ki se ravnokar pričinja zanjo.

(Dalje prihodnjič)

Vozniški pouk
V okoli 5.000 višjih solah ZDA je v učni spored vključeno učenje vožnje motornih vozil. Poleg teorije je tudi praktično učenje v vozilih, ki so na razpolago v ta namen.

ZENINI IN NEVESTE!

NAŠA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
KRASNA POROČNA VABILA
PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN CRK

Ameriška Domovina

5117 St. Clair Avenue

431-0629

ČE SE SELITE

izpoinite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna

AMERISKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103

Moj stari naslov: .....

Moj novi naslov: .....

MOJE IME: .....

PROSIMO, PISITE RAZLOČNO

GRDINOVA POGREBNA ZAVODA

1053 East 62 St. 431-2088
17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

GRDINOVA TRGOVINA S POHISTVOM

15301 Waterloo Road 531-1235

K S K J

AMERISKA SLOVENSKA KATOLISKA JEDNOTA

(K.S.K.J.)

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA KATOLISKA PODPORNIA
ORGANIZACIJA V AMERIKI

prejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa
takoj po rojstvu

- izdaja najmedernejše vrste zavarovalnic za odrasle in za mladino
- posmrtnine za nemerjeno vsoto
- za onemoglost, poškodbe in operacije do vsota \$600.00
- za odrasle žlane bolniško podporo
- članom posegi denar za nakup doma.

Zn. seznam in pečasnita o tajniku ali tajnici v vaši okolici izpolnite
izrezek in pošijite na glavni urad K.S.K.J.

AMERICAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION (K.S.K.J.)
351-353 No. Chicago St.
Joliet, Illinois 60431

Radi bi več pojasnila o K.S.K.J. ter ime in naslov tajnika(ice)
v naši okolici.

IME .....

NASLOV .....

MESTO .....

DRŽAVA ..... CODE .....

ZIVLJENJE V KROGU — Slika kaže obsežno stancovanjsko stavbo v glavnem mestu ZSSR Moskvi v obliki kroga, oziroma obsežnega kolobarja ali obroča. V 9-nadstropni stavbi je 900 stanovanj, na dvorišču sredi pa so otroška igrišča, športna igrišča in nekaj park, kjer stanovalci lahko počivajo na svežem zraku.

PIRHE VSEH VRST KRASI — Mrs. Winifred Cunningham iz Pittsburgha, Pa., se je pred leti navdušila za barvanje in krašenje pirhov. Z leti je postala v tem pogledu prava umetnica. Na sliki na levi vidimo zbirko njenih pirhov, na sliki na desni pa vidimo njene roke pri krašenju enega od pirhov. Njeni pirhi stanejo od \$1 do \$100 in več. So kurji, gosji, račji in celo nojevi.

